

ILUSTRIRANI

GLASNIK

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8.-, ZA DIJAKE KRON 6.-; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10.-, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13.-

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. ::: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 1. * 19. NOVEMBRA 1914 * IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 12.

Zadnji naboj!

Poljska baterija po porazu. Ⓞ Boj pri Cernovicah. Ⓞ Kako se skrijejo topovi. Ⓞ Utrdbe ob Bosporu. Ⓞ Junaška hratica. Ⓞ Pogled na moderno trdnjavo. Ⓞ Sarajevski zločinci pred sodiščem. Ⓞ Avstrijski oklopni vlak zadene ob ruske postojanke. Ⓞ Papež mašuje. Ⓞ

Poljska
baterija
po
porazu.

S krvavih poljan.

Spomini iz rusko-turške vojne. Napisal V. Garšin.
Prevel Iv. Cesar. — (Dalje.)

Cela podoba se je razgrnila naenkrat v moji domišljiji. Že dolgo je tega. Šel sem po cesti, gneča ljudstva mi je zastavila pot. Ljudje so gledali molče nekaj belega, krvavega, milo cvilečega. Bil je majhen, ljubek psiček: voz ga je povozil. Pa se je prerinil med množico mlad delavec, zgrabil psička za dlako in ga odnesel. Gneča se je razšla.

Bo pa mene kdo odnesel? Ne, leži in umiraj... In kako krasno je življenje!... Tistega dne, ko se je pripetila psičku nesreča — sem bil srečen. Hodil sem kakor opit okoli; imel sem pa tudi razlog za to. — Spomini, ne mučite me! Proč, proč od mene! Pretekla sreča, sedanje hude bolečine..., da bi vsaj ostale samo sedanje bolečine, da bi me ne trpinčili stari spomini. O skrbi, skrbi! Hujše ste nego vse bolečine.

Ampak vroče prihaja. Solnce pali. Odprl sem oči, videl še vedno tisto grmovje, tisto nebo, toda podnevu. In tu je tudi moj sosed. Da, Turčin je, mrlič. Kak orjak! Poznam ga, tisti je...

Pred menoj leži človek, ki sem ga ubil jaz. Zakaž sem ga ubil?

Mrtev leži tu, oblit s krvjo. Čemu ga je prignala usoda sem?

Kdo je? Lahko je, da ima tudi on kakor jaz staro mater doma. Dolgo bo sedela ob tihih večerih pred svojo borno kočjo in se ozirala proti jugu, če morda ne prihaja njen sin, njena paša oči, njena pomoč in njen rednik...

In jaz? Jaz prav tako... Celo rad bi zamenjal z njim. Kako srečen je: ničesar ne sliši, ne čuti niti ran, niti bolečin, niti mučne skrbi, niti žeje... Bodalo sem mu zasadi naravnost v srce... Tam —

na uniformi je zijala široka, črna luknja kroginkrog kri. To sem napravil jaz.

Jaz nisem hotel. Nikomur nisem želel hudega, ko sem odhajal v boj. Čisto nič mi ni prišlo na misel, da bom moral tudi jaz klati ljudi. Predočeval sem si le, kako bom izpostavljal svoje prsi kroglam. In šel sem in jih izpostavljal strelom. — Ampak žeja me, žeja! Kdo ve pomen te besede? Celo tedaj, ko smo delali ob grozni vročini pohode petdesetih kilometrov, nisem

Boj pri Černovicah. Naši pešaki poženejo rusko konjenico iz vasi pred Černovicami.

čutil tega, kar čutim sedaj. Ah, da bi vsaj kdo prišel!

Moj Bog! Turek bo imel skoro gotovo v svoji veliki steklenici kaj vode. Toda najprvo je treba priti do nje. In koliko napora bo treba tu!

A vseeno se splazim tja.

In začel sem se gibati. Noge so se vleklo za menoj, izmučene roke so komaj premikale premrlo telo. Do mrliča je bilo komaj dva sežnja, ali zame je to več, ne več, pač pa hujše ko deset kilometrov. Toda vkljub temu moram priti do nje. Goltanec gori, pali kakor ogenj. Tu brez vode tako kmalu umrjem, sem si mislil. Naj le, lahko je...

In plazil sem se tako dalje. Noge so se zapletale po tleh in sleherni gib je priklinal neznošno bolečino. Kričal, rjovel in stokal sem, toda šlo je počasi dalje. Slednjič sem bil pri njej. Tam je tudi steklenica... vodo vsebuje — in koliko! Kakor se mi zdi, nad polovico steklenice. Oh! Vode imam za dalj časa... do smrti!

Ti me rešiš, žrtev moja!... Opiraje se na komolce, sem začel odvezovati steklenico; hipoma pa sem izgubil ravnotežje in se zgrudil na prsi svojega rešitelja. Iz nje je dihal že močan mrtvaški duh.

Napil sem se. Voda je bila gorka, toda nepokvarjena in je je ostalo še precej. Še več dni bom živel. Spominjati sem se začel, da sem čital v »Fiziologiji vsakdanjega življenja«, da živi lahko človek brez jedi več nego teden dni, če ima le vodo. Da, ondi se pripoveduje še zgodba o nekem samomorilcu, ki se je usmrtil z lakoto. Dolgo časa je živel, ker je pil.

No, in kaj potem? Če živim še pet — šest ur, kaj sledi iz tega? Naših ni več. Bolgari so odšli. Vozne ceste ni bilo v bližini nobene. Vseeno je — umreti moram.

V strelnem jarku na Srbskem med počitkom.

Le, da sem si pripravil mesto tridnevnega umiranja sedemdnevno. Ne bi bilo li boljše, usmrtiti se? Poleg mojega soseda je ležala njegova puška, izborno angleško delo. Treba bi bilo samo iztegniti roko; potem še — hip, in konec. Patrone so tudi ležale tam okrog, kar v kupih. Ni mu bilo žano vseh izstreliti.

Ali — počakati? Česa? Rešitve? Smrti? Počakati, da pridejo Turčini in začno rezati kožo z mojih ranjenih nog?

Ne, poguma se ne sme izgubiti; do poslednjega diha se bom boril, dokler vzdržijo moje moči. Kajti če me najdejo, sem rešen. Mogoče je, da so kosti nepoškodovane, in zopet bom ozdravel. Zopet bom videl domovino, mamico, Mašo...

O Bog, ne hoti, da bi izvedeli resnico! Naj verjamejo, da sem padel nagle smrti. Kaj se bo zgodilo z njima, če izvesta, da sem se mučil dva, tri, štiri dni!

Omotica me napada; pot do soseda me je povsem izmučila. In potem je bil tam še strašni vzdih! Kako črn je postal

— on... Kaj se bo zgodilo z njim jutri ali pojutrišnjem! In sedaj ležim tu le radi tega, ker nimam moči, da bi se splazil proč. Odpočil se bom in se splazil na svoje staro mesto, preko katerega pihlja sapica, ki bo odnašala smrad od mene.

V popolni onemoglosti sem ležal. Solnce mi je palilo obraz in roke. Ničesar nisem imel, s čimer bi se odel. Da bi le kmalu prišla noč: ta bo — menim — druga.

Misli so se zbledle — in izgubil sem se v pozabljenju.

Dolgo sem spal, kajti ko so sem se zbudil, je bila že noč. Vse je bilo pri starem; rane so bolele, soseda pa je ležal tam prav tako dolg in nepremičen.

Nemogoče mi je bilo, da bi ne mislil nanj. Kaj? Sem res zapustil vse, kar mi je ljubo, drago, sem res prišel po pohodu, daljšem ko tisoč kilometrov, semkaj, in sem res stradal, zmrzoval in se potil v veliki vročini? Bi bilo slednjič mogoče, da sem trpel te muke le radi tega, ker je

Avstrijci zasedejo srbsko vas.

Turški sultan Mohamed V.

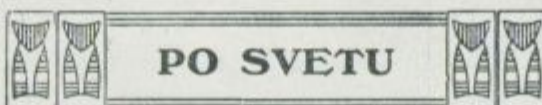
nehal živeti ta nesrečnež? Ali sem storil pravzaprav količkaj koristnega za bojne namene razen tega umora? Umor, morilec? ... In kdo? Jaz! (Dalje.)

Fric Bellmann, stereotiper v Katoliški tiskarni, po svoji vrnitvi iz bojev s Francozi, katerih se je udeležil v zahodni nemški armadi. Bil je ranjen od šrapnela in je s svojo prusko uniformo vzbujal v Ljubljani občno pozornost.

Premašana francoska baterija.

Svetovna vojska.

Vsled bitke med Varšavo in Ivangorodom se je morala nemška armada umakniti od Visle nazaj proti prusko-poljski meji, kjer se je na novo razvrstila. Rusi so Nemce zasledovali in so tako prišli naši gališki armadi v bok. vsled česar se se tudi naše čete morale pomakniti iz srednje Galicije proti zahodu. To je bilo potrebno zato, da vzdržimo z Nemci isto obrambno črto in da sovražnik ne loči gališke armade od poljske. Tako so Rusi zopet zasedli srednji del Galicije, iz ka-

terege so bili pred kratkim pregnani, in trdnjava Pžemišl, ki se je nekaj dni odpočila in oddahnila od večtedenskega ruskega obleganja, je sedaj zopet od Rusov obkoljena. Vendar smemo upati, da se bo tudi sedaj prav tako junaško branila, kakor je prvič uspešno kljubovala sovražnikovim naskokom, zlasti, ker se je v teh kratkih dneh, kar je bila prosta, preskrbela z živem in strelivom ter popravila vso škodo, ki so ji jo sovražniki med obleganjem prizadeli.

Medtem, ko je glavni namen naše severne armade ta, da zadrži Ruse, dokler Nemci ne končajo velikega boja s Francozi, prodira naša južna armada počasi, pa vztrajno v Srbijo. Prodiranje se vrši od severa (od Save) in zahoda (od Drine) ter ima za cilj mesto Valjevo. Napredovanje bo v prihodnje hitreje, ker so se avstrijske čete medtem polastile železnice, ki pelje iz Šabca v Lešnico, Junaštvo naših čet na jugu moramo tembolj občudovati, ker se Srbi borijo z vztrajnostjo in z največjo požrtvovalnostjo za vsak korak svoje zemlje. Kraje, ki jih morajo zapustiti, opletnijo, prebivalce odženejo in živež odnesejo ali uničijo; bati se je,

Kako se skrijejo topovi. Levo: Kako so bili težki angleški topovi postavljeni pred Antwerpenom. Vse je zavarovano pred sovražnikom, le cevi molé iz nasipov. — Desno: Skriti nemški poljski topovi s prstjo in grmičjem.

Lepa Blanka.

Roman. Napisal P. Zacccone. — Prevel Josip Medic.

(Dalje.)

Vrata sobice so se odprla in gospod Karlo je zopet vstopil.

»Ali ste ga videli?« — je vprašal mladi mož razburjen. — »Ali ste govorili z njim?«

Kurat je pobit odmajal z glavo.

»Torej že veste?« — je rekel samo.

In ko mu je mladi duhovnik pokazal skozi okno na trg in na množico, ki je vedno naraščala, je nadaljeval žalostno:

»Da ... nocoj se bo bojeval velik boj v nebesih ... Gre za nesrečneža, ki je, kakor pravijo, prelil kri svojega bližnjega. Upal sem, da se bo bedni mož vsaj v zadnjem hipu spomnil Boga, da se mu bo rodilo kesanje v srcu. Pa ne! Smrti se posmehuje, kljubuje pravici in proklinja usmiljenje božje! O, to je strašen prizor, prijatelj moj!«

Kurat je začel razburjeno stopati po

sobi gorindol; semintja se je ustavil, da si obriše pot, ki mu je rosil čelo.

Mladi duhovnik se mu je približal in se z drhtečimi prsti dotaknil njegove roke.

»Gospod,« — je izpregovoril in glas se mu je tresel, — »ali se nesrečnež, o katerem govorite, ne piše Everard?«

»Da, tako se piše,« — je odgovoril kurat.

»Dolgo časa je prebival v kraju, odkoder prihajam.«

»Ali ste ga morda poznali?«

»Le malo ... toda morda bi mu vendar mogel pomagati.«

»Kako?«

»Verjemite mi, prosim, da prihaja moj predlog iz poštenega srca in da Vam ga hočem staviti le zato, ker upam, da izvršim dobro dejanje.«

»Govorite! Govorite!«

»Mislim sem torej, ko sem Vas prej poslušal, da bi ga morda le ganil, če bi mogel govoriti z njim, če bi ga mogel spomniti njegove mladosti in dragih mu imen ... Bog vé, morda ...«

Kurat je premišljal.

»Da,« — je rekel slednjič, — »prav imate. Ne mogel bi nikoli več najti miru, či bi si moral očitati, da sem opustil to zadnje in edino sredstvo! Dobro, ali ste pripravljeni iti z menoj?«

»Kadar rečete!«

»In Vam ne bo upadel pogum pred tem nesrečnežem?«

»Ne, ne! Gotovo ne, to Vam obljubljam!«

»Tedaj pojdiva, prijatelj moj, pojdiva ... in Bog bodi z Vami!«

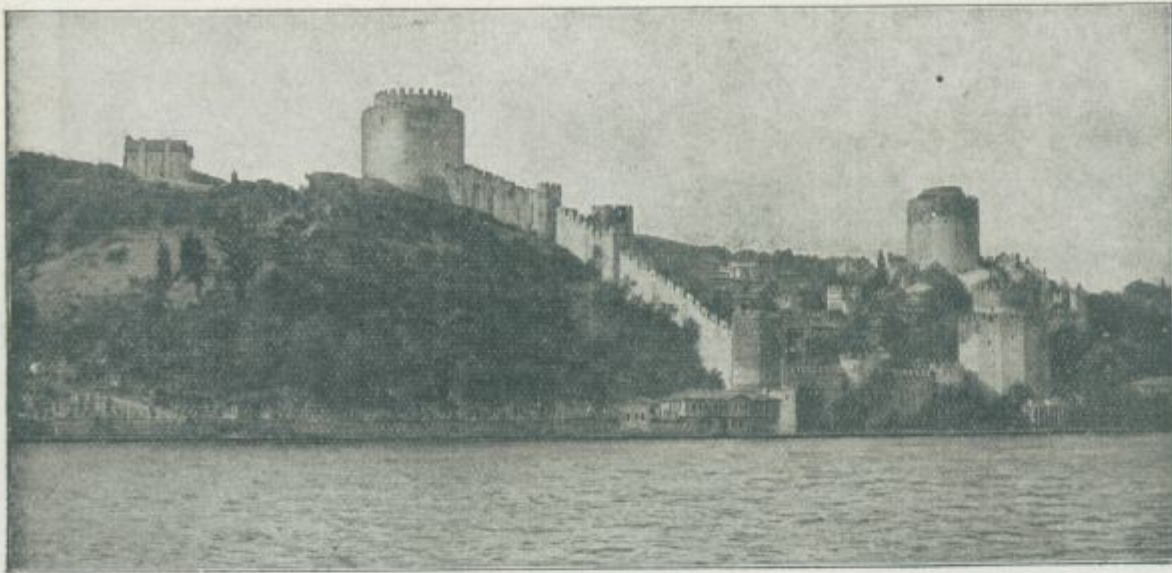
Duhovnika sta stopila iz sobe in kmalu dospela do prača obsojenčeve celice.

Tam je nesrečnež čakal trenutka, da ga pokličejo v smrt ... Straža se je umaknila od vrat in pustila duhovnika, da vstopita.

Ječar je snel verige z vrat in kurat je mladega spremljevalca rahlo porinil v celico, ki se je za njim takoj zopet zaprla.

Mladi duhovnik je bil sam z obsojencem.

Toda nesrečnik je bil popolnoma zatopljen v svoj bližnji konec in ni nič slišal, kaj se je kroj njega godilo. Oblečen je bil

Turške utrdbe ob Bosporu, ki bodo branile Dardanele pred sovražnim brodomjem.

da bo Srbija po končani vojski popolnoma opustošena.

Več kot sedemdeset dni traja že strašni boj med Nemci in Angleži v Belgiji in še vedno ni odločen. Vendar so Nemci zadnje dni nekoliko napredovali.

Turčija se bojuje z Rusi v Kavkazu; zmagovito, kakor pišejo turška poročila. Vojska se utegne razširiti tudi na Egipt, kar bi bil hud udarec za Angleže. Ko se je začela vojska s Turčijo, je ruski car izdal oklic, v katerem pravi, da se bodo

Gospa Falica, Hrvatica, ki se je z dovoljenjem vojaške oblasti udeležila s svojim možem vred bojev v Srbiji in je napredovala do desetnika.

sedaj rešila stara vprašanja glede Bospora; z drugo besedo: Rusija upa, da prežene Turke iz Evrope in da zasede Dardanele.

Nevarno so se začeli gibati Buri v Južni Afriki; upajo, da si sedaj zopet izvojujejo samostojnost, katero so izgubili po angleško-burski vojski.

Na daljnem vzhodu je zopet mir. Japonci so dosegli svoj namen: Trdnjava Tsingtau se je po dolgem, junaškem odporu slednjič morala vdati in nemška posadka je prišla v japonsko vojno ujetništvo. Med ujetniki so najbrže tudi mornarji potopljene avstrijske ladje »Cesarica Elizabeta«.

Barikade mrtvih.

Zanimiv dogodek pripoveduje neki ranjeni avstrijski zdravnik: V drugi lvovski bitki sem se moral približati prvi bojni vrsti. Moji ljudje so imeli mnogo dela. Plazeč se po trebuhu, smo vlekli ranjence z bojneja polja. Naši so izvrstno streljali in vsa ruska kritja niso veliko izdala — v ruskih vrstah se je pojavljala nered. Boj je trajal zelo dolgo. Naenkrat opazijo naši vojaki v daljavi nekaj posebnega.

Slovenski vojaki na bojnem polju.

Prvi vod 17. pešpolka 4. stotnije. V sredi poročnik Franc Kurent (X).

v prisilni jopič in je ležal, krčevito iztegnjen, na postelji ter je upiral svoj mračni pogled v tla.

Bil je mož kakih štirideset let, sirove in odbijajoče zunanosti; njegovi črni, gosti lasje so bili počesani navzgor; krepke, rdečkaste obrvi so zakrivale dvoje majhnih, sivih oči, polnih zvijačnosti in hudobije... Lahko je bilo spoznati za to divjo zunanostjo nadarjenega človeka, ki ga je ugonobilo zločinsko življenje.

Ko si ga je mladi duhovnik dobro ogledal, je stopil nekaj korakov naprej in se je nalahko dotaknil njegove rame.

Obsojenec se je zdrznil in planil pokonci.

»Kaj hočete od mene?« je vprašal prestrašen in oziraje se krogi sebe s pogledi, polnimi groze.

Potem se je obrnil k duhovniku in ostro motril njegov obraz.

»Pa to je on...« je jecjal polglasno, »... saj se mi ne sanja... to je on...«

Naenkrat pa je nadaljeval glasneje:

»Ah, ali si ti, mali? Zakaj mi nisi precej povedal? ... Ustrašil si me! Za zlodja

— obvestil bi me bil, da prideš! Kako naj te spoznam v tej novi obleki?... Torej si postal duhovnik?«

»Ne govorite tako glasno,« ga je živahno prekinil mladi mož, »in pomislite, da smem le malo časa govoriti z Vami.«

»Ali prihajaš z doma?«

»Ravnokar sem prispel.«

»Torej si prišel, da me rešiš, in me boš rešil, kajne? Ali si zato prišel?«

Obsojenčev obraz je obsijal smehljaj upanja.

Duhovnik je odmajal z glavo.

»Vi govorite o življenju,« je dejal, »in zunaj Vam že pripravljajo mrtvaški oder. Pomislite, da je sodba gotova, da množica že pričakuje svojo žrtev... in da ste ta žrtev Vi.«

»Jaz, jaz!« je vzkliknil obsojenec obupno. »Pa jaz nečem umreti, nečem! Živeti moram, živeti hočem... in bom krvnika zadavil, če se me dotakne... O, živetil! Živeti hočem!«

Bled, poln groze, iz sebe od razburjenja in s krvavo peno na ustih se je zgrudil na svojo posteljo.

V tem trenutku je nekdo potrkal na vrata.

Bil je kurat.

Slišal je obsojenčev krik in je prišel v strahu za duhovnika vprašati, ali ne želi straže v sobi.

»Ne, ne!« je odgovoril mladenič. »Pustite me le še nekaj trenutkov na samem z njim — do smrti Vam bom hvaležen.«

Med temi besedami se je obrnil k obsojencu in mu pomignil, naj molči. Kurat je odšel.

Kmalu potem zopet ni bilo drugega slišati kakor enakomerni in pravilni korak straže na hodniku ter zamolkli ropot udarcev kladiva, ki je prihajal s trga.

Medtem se je obsojenec zopet dvignil. Razumel je znamenje, ki mu ga je obiskovalec dal, in si je, poln nemira in čudnega upanja, brisal z rokavom prisilnega jopiča mrzli pot, ki mu je oblival izmučeno čelo.

III. Zadnji pogovor.

»Zakaj si odslovil paznika?« je vprašal obsojenec in je uprl v mladeniča svoj pogled, poln strahu in upanja obenem.

Na okope so legli zeleno oblečeni Rusi. Častniki so pogledali z daljnogledi in se prepričali, da so to vojaki. Kakšna predrznost! Kmalu so bili ruski okopi zakriti s temi zelenimi prikaznimi in naši vojaki so začeli streljati nanje! Pa strahovita toča krogel je bila zastoj — Rusi se niso niti zganili, kakor bi bili neranljivi. Ta boj je trajal kakih deset minut, ko naši vojaki nenadoma planejo pokonci in naskočijo Ruse z bajonetom. Videli smo še, kako sovražnik beži iz svojega kritja, kako nekateri dvigajo roke in mahajo s kapami v znamenje, da se hočejo udati. Večina je vrgla puške proč in zbežala. Pri ruskem jarku pa smo videli strašen prizor. Na izmetani zemlji ob jarku so ležali sami mrličji. Rusi so padle vojake naložili pred seboj v dveh, treh vrstah enega nad drugim in naši so streljali na mrtvece.

Pogled na moderno trdnjavo.

(Glej sliko!)

Da bodo naši čitatelji bolje razumeli obleganje in obrambo trdnjav, prinašamo danes sliko moderne trdnjave, gledano iz višine. Na njej se vidi osrednja, glavna trdnjava ter vse okrožne trdnjave in naprave za obrambo proti sovražniku. Na skrajnih točkah *A* se nahajajo manjše utrdbe ali forti z manj številno posadko in s topovi, ki imajo namen, odbiti prvi sovražni naval. S črko *B* so označene težke baterije za obrambo. Na točkah *C* je krog trdnjave razvrščeno pešaštvo. Na točkah *D* se nahajajo shrambe, *E* ozna-

Pogled na moderno trdnjavo z vsemi pripravami za brambo.

čuje železnice in druge prometne zveze. V notranji trdnjavi vidimo pod *F* vzidan velik oklopni stolp z največjim trdnjaskim topom, ki se dá obračati, dvigati in spuščati. Točke *G* so opazovalni oklopni stolpi, *H* je bojna vojašnica, *I* globoki jarek krog trdnjave, *K* pa razne ovire proti sovražnemu naskoku, ki so speljane okrog cele utrdbe: boječe žice, volčje jame, podzemne mine in drugo.

Vojska in vreme.

Najhujši sovražnik v vojski je slabo vreme. Ne tako zelo zima, kakor dolgotrajno deževje, ki razmoči cesto, da vsak težji voz obtiči v blatu, poplavi vojaku ležišče, mu pokvari hrano in obleko ter raztrosi povsod kali kužnih bolezni. In

čudno: Skoro vsako vojsko so spremljali hudi nalivi, po večjih bitkah se navadno usuje dež!

Leta 1870. so od 6. do 31. avgusta opazali, da je deževalo redno po vsaki bitki. Neka ameriška statistika je pokazala, da je velikim bitkam leta 1862. zmerom sledilo močno deževje, ki je bilo včasih tako obilno, da so nastopile povodnji. Tudi po bitki pri Kraljevem Gradcu l. 1866. je deževalo. Zelo zanimiva so opazanja iz časa ogrske vstaje l. 1848. Dne 14. maja so popoldne streljali iz budimske trdnjave s 84 topovi velikega kalibra. Proti večeru se je nebo, ki je bilo že nekaj tednov popolnoma jasno, naoblačilo in okrog polnoči je začel rositi droben dež, ki je trajal do 3. ure zjutraj. Potem

»Zato, da sva sama,« je odgovoril obiskovalec in se je nezaupno ozrl proti vratom.

»Ali mi imaš torej kaj povedati?«

»Morda!«

»Ali si našel pot, da me rešiš?«

»Teža nisem rekel.«

Everard se je zopet nepotrpežljivo zganil; znova se je razburil in njegove oči so se zalile s krvjo.

»Pa ravno to hočem vedeti,« je odgovoril s pritajenim gnevom. »Živeti hočem, ti pravim... Razumi, da nečem na smrtni oder, in če mi v tem zadnjem hipu odreče svojo pomoč...«

Obsojenec je nanovo vzkipeval, ko se je spomnil strašnega položaja, v katerem se nahaja; lica so mu lahko zardevala in prsti nestrpnostno trgali prisilni jopič.

»Umirite se...« je dejal mladenič.

Obsojenec se je naglo vzpel.

»Umirim naj se!« je vzkliknil živahno.

»To je lahko reči! Ti ne veš... odkar sem tukaj... se mi je tisoč načrtov rodilo v glavi... in čudno, da nisem zblaznel... Ali misliš mari, da sem spal eno samo uro,

odkar sem v ječi? Ali more spati, kdor ima roke krvave? Noči se naenkrat napolnijo s strašnimi prikaznimi... s spomini lastnega zločina in s slikami tistega, ki si ga umoril... O, ko bi človek te reči prej poznal! Dokler nisem sedel na obtožni klopi pred porotniki, sem bil pogumen, sem še vedno upal. Tam so bili sodniki v rdeči obleki, državni pravdniki, advokati, porotniki in množica ljudi... kaj vem jaz, kdo vse! Gledali so me, opazovali kakor kako čudo, pa iz samoljubja, iz ničemurnosti... sem se premočeval...«

Obsojenec se je nasmehnil z nasmehom, polnim grenkobe, in nadaljeval:

»Koliko časa je vse to trajalo? Ne vem... Kmalu nisem slišal ničesar več, le včasih se mi je zdelo, da izgovarjajo moje ime... pa to mi je bilo vseeno, kakor bi govorili o neznanem človeku. Vsega me je prevzela nova misel; pozabil sem na vse, na sodnike, advokate, žandarje — ali veš, kaj sem mislil?«

»Govorite, govorite!« je dejal mladenič ginjen.

»V tem trenutku se je zgodilo, kakor

bi se odgrnil zastor pred mojimi očmi, in videl sem v sanjah svojo srečno, svobodno preteklost. Čeprav sem postal zločinec, sem bil tudi jaz nekdanj otrok; letal sem po gozdih in travnikih; imel sem mater, ki me je vodila v cerkev in ki je ne morem pozabiti; imel sem ženo, ki sem jo spoštoval in ki mi je podarila hčerko, lepo in čisto, nad vse ljubljeno.«

Everard je bolešno zajecal in oči so se mu napolnile s solzami.

»O, hči moja... moja uboga hči! Kaj bo z njo, kadar mene ne bo več? Kdo jo ljubi sedaj? Vsak otrok ima očeta in mater... le moj bo sirota brez prijatelja!«

Nesrečnež je uprl svoj objokani pogled na mladeniča, ki ga je sočutno poslušal.

»Blanka se kliče,« je nadaljeval pretrgano. »Ali je nisi nikoli videl?... Petnajst let je stara in je velika, lepa, krasnih plavih las, ki ji padajo na ramena. Vedno jo vidim... saj nisem ljubil nikogar in ničesar razen nje... Ko bi človek vedno mislil na te stvari, ali bi mogel postati zločinec?... Pa sedaj je prepozno, moj Bog, prepozno!«

(Dalje.)

se je zopet zjasnilo in je ostalo jasno do 17. maja. Tege dne je nastala silna nevihta; splošno so jo smatrali za posledico dejstva, da je general Hentzi tege dne skozi šest ur bombardiral trdnjavo Pešto.

Slednjič je Arago v svojem delu »O vremenu« znanstveno dognal, da res obstoji zveza med vojsko in vremenom. Medtem ko se je prej mislilo, da hudo streljanje oblake razbija, je Arago na podlagi statistike dokazal, da močno streljanje oblake tvori in zbira. Razumljivo je tedaj, da spremljajo zlasti moderne bitke, v katerih odločujejo v prvi vrsti mogočni topovi, ravno deževni nalivi.

Zgodovina topa.

Kanonik Iv. Sušnik.

(Dalje.)

Poleg tege precej težkega topa se je nabavil še drug manjši top kal. 785 cm. ki je bil zelo lahko premakljiv. Zaklop je bil tem topovom dvojnati klinasti zaklop (Doppelkeil). Dve prečni zagozdi sta se od strani vtaknili skozi cev in z vijakom nategnili, da sta cev temeljito zaprli.

Oboji topovi so streljali granate, ki so se vžigale, ko so zadele na trd odpor. Šrapnelov Prusi l. 1866. in tudi v početku francoske vojne še niso rabili, pač pa so jih imele južnonemške države. Šele proti koncu vojne so deloma tudi prusko artiljerijo opremili s šrapneli.

Tudi lafete so bile v tem času izpopolnjene. Prej je moštvo večinoma jahalo na konjih poleg topa, novejši vozovi so bili pa že po sedanjem vzorcu prirejani, da je moštvo sedelo na vozu, in sicer trije vojaki na sprednjem delu, v katerem je bila municija, dva pa na lafeti pri topu. Pri vsakem topu je na ta način odpadlo pet konj.

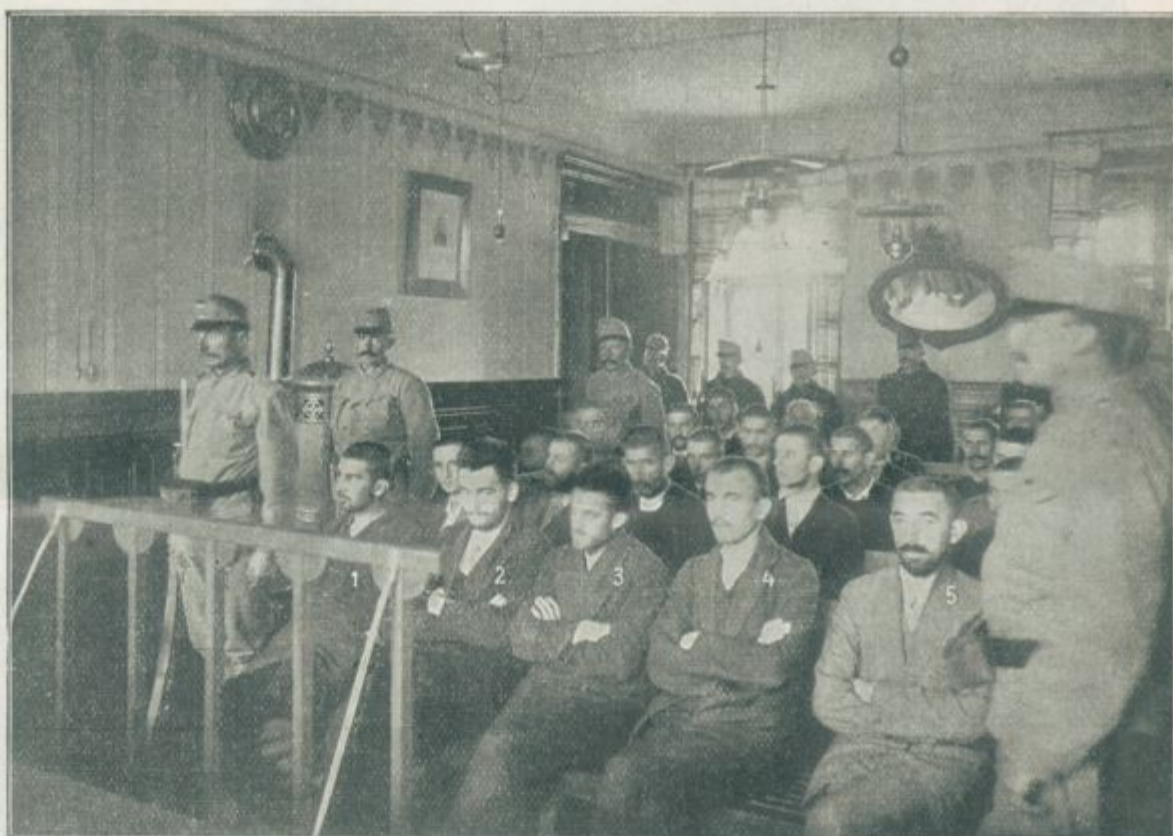
Tudi Angleži so imeli v krimski vojni nekatere težke oblegovalne risane topove, ki se pa niso obnesli. Po končani vojni sta tovarnarja Armstrong in Withworth začela izdelovati risane topove. Armstrong je predlagal kaliber 762 cm; topova cev je bila iz jekla in razmerno tenka; okreplil jo je z železnim ovojem, katerega je vročega navil na cev. Zaklop je bil prevrtljen vijak v zadnjem koncu cevi, skozi katerega se je naboj porinil v cev. Od vrha je bila cev tudi prevrtljena in skozi to dolbino se je ustavil spodaj zaokroženi, ploščnati del, katerega je potem vijak na tesno pritiskal ob cev. Granata je bila precej dolga in je bila sestavljena iz 6—8 nazobčenih obročkov, kateri se je pri razpoku raztrgal tudi v 6—8 koscev. Zunaj je bila granata pocinkana in potem s tankim svinčnim plaščem preoblečena, v katerega so se urezali risi, katerih je bilo 38.

Withworth je izdelal šesterokotno cev, katera je bila znotraj zavita v obliki zelo raztegnjenega vijaka. Granata je bila na obeh koncih nekoliko zaokrožena, na sredi pa je imela popolno obliko šesterokotne prizme in se je natanko ujemala v šesterokotno zavito cev. Zaklop je bil velik vijak, ki je kakor klobuk pokrival in se navil zunaj na cev. Posamezni streli iz tega topa so bili izborni, po več streljih se je pa pri starem smodniku v cevi nabralo toliko sajastih ostankov, da

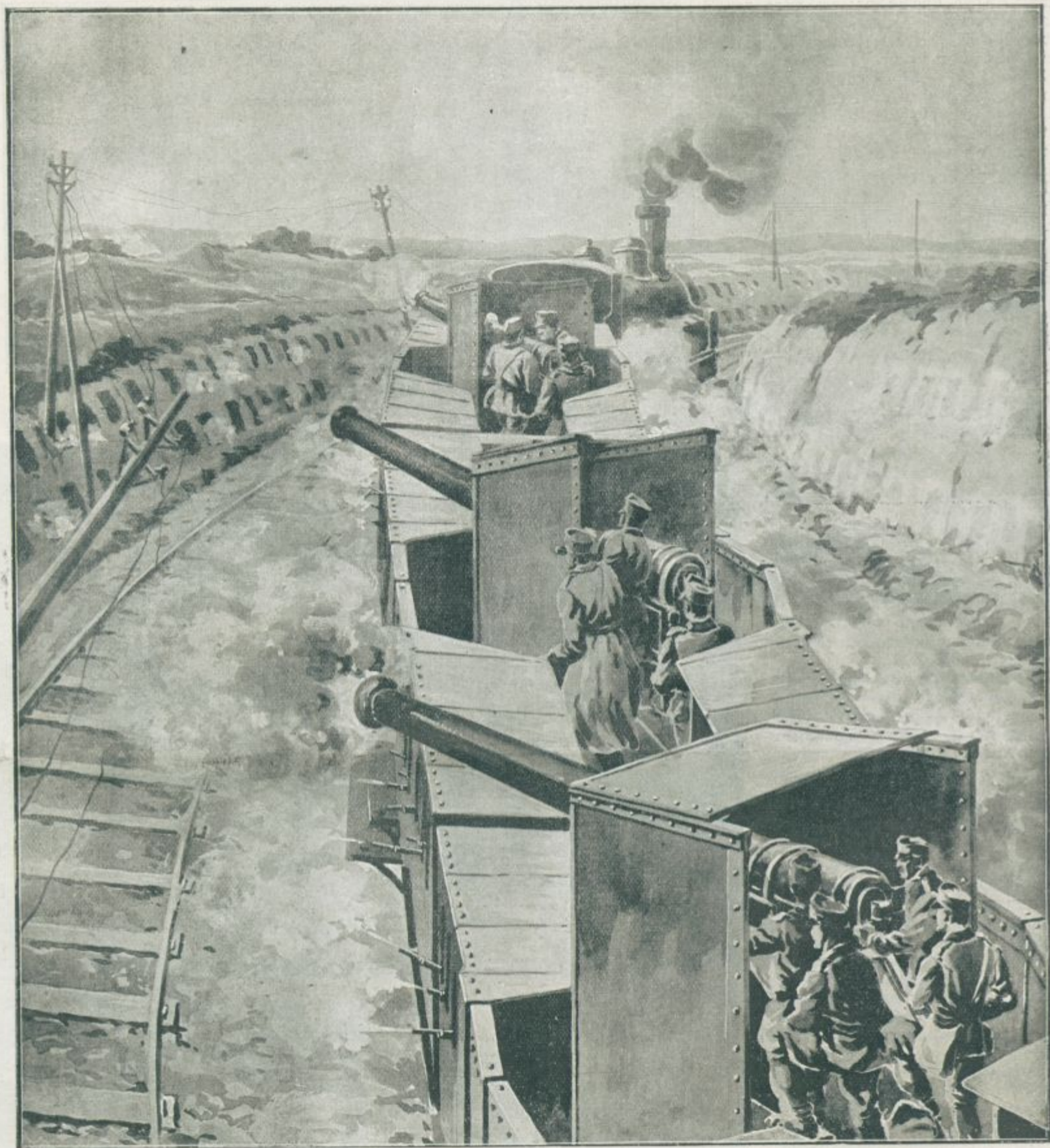

Razdejani belgijski fort Erbrand pri Antwerpenu.

Pritisk zraka je bil pri streljanju tako močan, da je vrgeł majhen top preko reke na cesto.

Sarajevski zločinci pred sodiščem. (Zgoraj.) Zarotniki na obtožni klopi: 1. Grabež, 2. Čabrinović, 3. Princip, 4. Ilić, 5. Jovanović. — (Spodaj.) Srbska hiša ob Drini, kjer sta se mudila Princip in Grabež ob prehodu v Bosno.

Avstrijski oklopni vlak zadene ob ruske postojanke.

ni bilo nikdar varno streljati, ker je cev le prerado razgnalo.

Ti topovi se niso obnesli, kajti angleška vlada je krog leta 1871., tedaj ob času, ko so vse druge države opustile topove, ki se spredaj nabijajo, zopet vpeljala stare topove. Za tako napredne Angleže jako čuden sklep.

Tudi ruska armada je segla po Kruppovih topovih. Zelo obširne preizkušnje so se vršile že od l. 1863. in l. 1867. je sprejela Kruppov sistem ter armado po končani nemško-francoski vojni opremila z novimi topovi, kateri se zadaj nabijajo.

Vojni l. 1859. in l. 1866. ste dohnali, da stari, gladki topovi niso več porabni in vojna l. 1870.—71. je to še bolj potrdila. Ta vojna je tudi dokazala, da topovi s

končnim nabojem in zaklopom nadkriljujejo topove s sprednjim nabojem. Tembolj se je čuditi Angležem, da so se odločili zopet za stari tip topov.

Prav ta vojna je prinesla celo vrsto skušenj. Kakor povsodi, velja tudi v vojni točna kombinacija teorije in prakse. Nemški topovi Kruppovci so nadvladali francoske iz l. 1858. Artiljerijski boj se je pričel že na razdaljo 4000 korakov, odločen je bil ogenj navadno na 2500 korakov. Sovražna pehota ni opravila ničesar proti topovom, vsi napadi so bili navadno že na 1000 korakov razbiti, četudi so francoske Chassepot-kroglice učinkovale že na 1200, izjemoma celo na 2000 korakov. Rabile so se skoro izključno granate. Premoč topov z zadnjim nabojem je bila do-

gnana in topovi s sprednjim nabojem za vedno odstranjeni.

Zlasti je vedno napredujoča tehnika vplivala na razvoj topništva. Teoretično izvajanje in raziskavanje vseh faktorjev, ki sodelujejo pri topništvu, je to orožje vedno bolj izpopolnjevalo.

Glede snovi za cevi je lito jeklo popolnoma izpodrinilo železo. Krupp in ruski polkovnik Gadolin sta natančno proučevala lastnosti litega jekla, način proizvodnje, njegovo izdelovanje in praktično porabnost. Dognala se je njegova odporna sila, določila jakost topove cevi, da prenese silo plinovega tlaka. Teža topov se je za isti kaliber zmanjšala, topovi cevi se je dala prava oblika. (Dalje.)

Borovnica.

Črnovojniki na straži. Na desni trije bratje: Jakob, Karel, Jožef Zalar,

Borovnica.

Izplačevanje črnovojnikom.

Bitka pri Borodinu.

(Iz romana »Mir in vojna« L. N. Tolstoja.)

(Dalje.)

Kutuzov je bil v Gorkem, v središču ruskih postojank. Napad, ki ga je Napoleon izvršil na levo krilo, je bil večkrat odbit. V središču niso prišli Francozi dalje kot do Borodina, na levem krilu pa je konjenica Uvarova Francoze prisilila, da so se umaknili. Ob treh so francoski napadi prenehali. Na obrazih vseh vojakov, ki so stali krog njega, je Kutuzov opazil izraz napetosti, ki je dosegla vrhunec. Kutuzov je bil z uspehom tega dneva ne navadno zadovoljen. Toda starca so zapuščale telesne moči, večkrat se mu je glava globoko povescila, kakor bi omedleval, in je zaspal; prinesli so mu jesti. Ravno ko se je krepčal, je prišel pribočnik pl. Volcogen in je prinesel od generala Barklaja poročilo o položaju na levem krilu. Barklaj je videl množice umikajočih se ranjencev in zadnje člene armade v neredu ter je previdno odločil, da je bitka izgubljena in je poslal svojega ljubljenca s to novico k vrhovnemu poveljniku.

Kutuzov je ravno s težavo grizel pečeno piščico ter je mežikaje in navihano

Stanovanje, zadeto od granate kalibra 15 cm.

Po bitki. Po težki bitki počivajo naši vojaki na nekem gališkem kolodvoru.

pogledal Volcogena, ki je malomarno, s skoro zaničljivim nasmehom na ustnicah pristopil h Kutuzovu ter se v pozdrav le nalahko dotaknil z roko senčnika na kapi. Volcogen se je obnašal nasproti »Visokosti« afektirano malomarno, s čimer je hotel pokazati, da on kot globoko izobražen nemški častnik dobro ve, s kom ima opraviti, in da prepušča Rusom, naj smatrajo tega starega, nerabnega moža za malika.

»Staremu gospodu« — tako so Nemci nazivali Kutuzova med seboj — »se dobro godi,« si je mislil Volcogen in stroгим pogledom na krožnike, ki so stali pred Kutuzovim, je začel »staremu gospodu« poročati o položaju na levem krilu, kakor mu je Barklaj naročil in kakor je sam videl in razumel.

»Vse točke naše postojanke so v sovražnikovih rokah. Sovražnika ne moremo odbiti, ker nimamo čet. Naši beže in jih ni mogoče ustaviti,« je poročal Volcogen.

Kutuzov je prenehal grizti in je začuden strmел v Volcogena, kakor bi ne razumel, kaj mu blebeta. Volcogen, ki je opazil razburjenost »starega gospoda«, je nadaljeval: »Nimam pravice, da bi Vaši

Ljubljana. Vojaki 7. pešp. pri obedu v uršulinskem samostanu.

visokosti zakrival, kar sem videl. Čete so v popolnem neredu.»

»To ste Vi videli . . . Vi videli?« je glasno zavpil Kutuzov ter mračno premeril pribočnika in hitro stopil k njemu. »Kako . . . kako si upate?« je vpil, da se mu je zaletelo, in grozeče mahal s svojimi tresočimi rokami, »kako si upate, gospod, m e n i kaj takega pripovedovati? Vi nič ne veste! Naznanite gospodu generalu Barklaju, da njegova poročila niso upravičena in da jaz, vrhovni poveljnik, bolje poznam razvoj bitke nego on!«

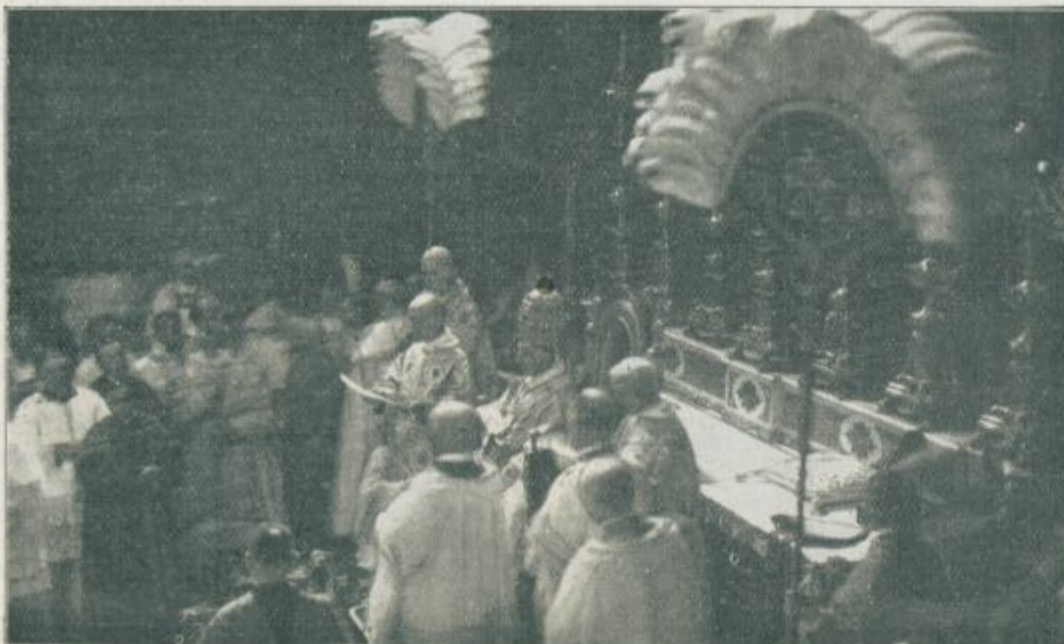
Volcogen je hotel nekaj odgovoriti, toda Kutuzov ga je prekinil: »Sovražnik je na levom krilu odbit, na desnem pa uničen. Če slabo vidite, gospod, tedaj se vsaj ne drznite govoriti, česar ne veste. Blagovolite pojahati h gospodu generalu Barklaju in mu sporočiti, da sem brezpogojno sklenil, sovražnika jutri zopet napasti,« je dejal Kutuzov strogo. — Vsi so molčali in slišati je bilo le težko dihanje in požiranje starega generala. — »Povsod odbiti, za kar sem hvaležen Bogu in naši hrabri armadi! Sovražnik zmagán in jutri bo pregán s svete ruske zemlje,« je re-

kel Kutuzov, se prekrizal in nenadoma glasno zajecal; stopile so mu solze v oči.

Volcogen je skomizgnil z ramami, se namrdnil in odšel, čudeč se »domišljavosti starega gospoda.« (Dalje.)

ZDRAVSTVO

Bati se kolere je silno nespametno. Kolera na jesen navadno pojenjuje, če je bila poleti še tako huda. Drugo je, da so obolele na koleri samo iz Galicije došle osebe, ki so pač prestale nekaj strahu in nereda, mraza, ki so pile slabo vodo in užile, kar se je pač dobilo — v vojski in v sili ni nihče izbirčen. Tretjič pa so pri nas tako dobre zdravstvene odredbe, da se pač ni bati nikomur. Strah je prvi pogoj, da se dobi bolezen. Kdor bo vedno poslušal in sumil samega sebe, bo čutil vse vrste bolezni iz zgolj domišljije. Še na nekaj je treba paziti: Ni, da bi jemal takoj zdravila, kadar nastopi prehitro izločevanje iz telesa. Ravno prehitro zapiranje povzroči lahko hude krče.

Papež Benedikt XV. mašuje v Sikstinski kapeli.

Zdravilno vino (medigano). Deni v sod, ki drži dve vedri: pest pelina, majorana, melise, blaženega korena, rožmarina, žajbelja, sivke, prsnega korena — pet pesti zrelih stolčenih brinjevih jagod, tri pesti stolčenih lavorjevih zrn, tri pesti trtnega listja in štiri pesti vijolične korenine. — V kotličku ali v loncu kuhaj tri litre mošta, ko zavre, deni vanj štiri pesti kamenokreča (Saxifrage), kuhaj pol ure, vlij v sod nad zelišči, zabij veho. Drugi dan odbij veho, napolni sod z mladim moštom, zabij zopet veho in pusti v miru, dokler se ni mošt izkuhal. — Ko se je izkuhal, ga pretoči v drug sod in počakaj, da se izčisti. Nato deni v dolgo in ozko vrečico dve pesti korenčka (Ingwer), dve pesti kolmeža, dve žabnika, žoltnjaka (Cedoarij), muškatovega cveta in dve pesti sladke skorje, tri pesti galgantove korenine (v lekarni), 1 g kafrje in 1 g žefrana. — Vrečico obesi v sod, veho nalahko zapri. Čez dva dni vzemi dišave vun in zabij veho močno. — Teга vina jemlji zjutraj in zvečer kozarček, pa ti bo izčistilo glavo in drob.

GOSPODINJA

Stari slamniki pridejo pridni gospodinjstvu vedno prav. Ako ga prevlečeš z baržunom ali svilo, imaš klobuk za zimo ali čepico; oblika se izpremeni nekoliko, da je po ukazu sedanje mode. — Iz slamnika narediš lahko koške za na steno ali za na mizo, in če ni za kaj drugega, dobiš iz tenkega slamnika tople in trpežne podplate za zimo. Ureži podplat po nogi in ga porini v obuvalo, pa bo toplo in zdravo.

Plavilo je strupeno in perica, ki ima rano na roki, si lahko zastrupi kri. Nezdravo je tudi, če je perilo preveč poplavljenno. Naše perice pa so jako radodarne s plavilom . . . Poplavljenno, da je bolj podobno modremu predpasniku, dobimo perilo na kožo, morda na rano, na prasko. Potimo se v takem perilu. Tako pride bolezen in nihče ne vé, odkod. Nazor, da je poplavljenno perilo lepše, je pri nas zelo udomačen, toda perilo je lepo samo, če je belo; plavilo zakriva le nedostatke pranja. Umna gospodinja bo uporabljala plavilo zelo varčno.

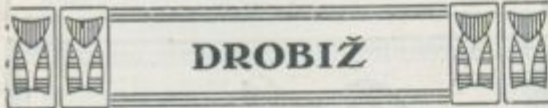
Oglje za likanje nagaja rado, treba je pihati vanj, treba je mahati z likalnikom, da se razgori. Pri tem se zapraši vsa okolica s pelom, gospodinja postane trudna in nevoljna. Kupi si cevi, kakršne se rabijo za male pečice; trideset, štirideset centimetrov bo dovolj. Nasuj oglje v likalo, podžgi ga in postavi cev nad ogljem. Skozi ta dimnik bo potegnil veter in oglje se bo hitro razžarelo.

Prevlaka na deski za likanje se nabira in krči, kar moti pri delu. Napravi si prevlako, ki pokriva desko od zgoraj in ob straneh. Zabij v spodnjo stran deske nekaj medenih gumbov, v prevlako zareži luknje in napni na gumba, ali pa potegni skozi luknje trak in zavij na gumba. Gumbi so lahko samo v sredi ali na obeh straneh pod robom deske.

Zéleno in peteršilj si je treba pripraviti za zimo. Kdor nima prostora, da bi nasadil zelenjavo, si nasuši zdaj lahko dovolj zelene in peteršilja. Posušena zelena ohrani lep duh in okus, peteršilj ne toliko. Posušiti je treba hitro na toplem zapečku, peteršilj med papirjem — in spraviti v stekleni posodi.

Jajca se bodo podražila na zimo. Treba se je preskrbeti z rezanci (Nudeln). Zamesi veliko rezancev in jih spravi v papirnati škatlji ali v stekleni posodi. Bolje je narezati »bleke« nego »lasanje«, ker se zmrvi lahko, kar je pretenko — sicer se ohranijo rezanci zelo dolgo.

Lug za perilo se prodaja zdaj v več vrstah. Gospodinje kupujejo rade umetni lug, ker ni ž njim toliko dela. Izkušene gospodinje pa pravijo, da je najboljši način pranja še vedno staro žehtanje z bukovim pepelom. Po starem načinu je bilo perilo čisto in krepko, nosilo se je dolgo. Seveda je bilo treba menecati. Zdaj nasuje perica umetnega luga in belilnega praška — pa je končano menecanje, perilo je cunjasto, postane presledkasto, gre naenkrat narazen; namesto da bi bilo veselje in ponos gospodinje, ji je pa samo v žalost in skrb. Tako oprano perilo je samo par dni v rabi, pa je že umazano, ker ni bilo prav zmenčano — tako ima gospodinja dvakratno delo in stroške.

DROBIŽ

Najboljši golob-pismonoša. Na mednarodni tekmi golobov-pismonoš, ki se je začela 29. junija t. l. v Rimu, je vse tovariše presešel neki angleški golob. Goloba so izpustili z ostalimi vred v Rimu dne 29. junija in je priletel ravno čez mesec dni v svoj rojstni kraj v angleški grofovini Derby. Razdalja od Rima do Derbyja znaša več kot 1600 kilometrov. Prvikrat je golob-pismonoša preletel tako dolgo pot. Doslej je bil najdaljši polet goloba iz Mirande na Francoskem na Škotsko; za to pot je golob potreboval 28 dni in je preletel 874 angleških milj. V Ameriki so golobi preleteli tudi večje razdalje, pa tam so se imeli boriti z manjšimi težavami, ker jim ni bilo treba leteti preko visokih gorâ in preko morja. Golob, ki je sedaj presešel vse svoje tovariše, je star šest let in je last delavca Hudsona.

Pomanjkljivost brezdimnega smodnika. Lovci so se iz skušnje prepričali, da se moč brezdimnega smodnika na hudem mrazu precej zmanjša. Neki gospod je streljal na zajce in srne, pa je imel malo uspeha. Divjačina je bila ranjena, a je ušla, medtem ko so druge živali, če jih je streljal iz iste razdalje s črnim smodnikom, obležale. To se je dogajalo samo ob velikem mrazu. Neki lovec pripoveduje, da je zjutraj pri 8° mraza pešala moč brezdimnega smodnika, okrog poldneva pa, ko je toplomer kazal le še 4° pod ničlo, je moč smodnika zopet rastla.

Stare bojne ladje. V prejšnjih časih so rabili bojne in trgovske ladje dalj časa, nego jih rabijo dandanašnji. Ladje so služile toliko časa, dokler so mogle. Najstarejšo bojno ladjo ima Anglija in to je »Victory«. Ta ladja je služila lordu Nelsonu kot poveljniška ladja v bitki pri Trafalgaru. S te ladje so bili dani

znaki, s katerimi je slavni admiral navduševal svoje brodoge k boju in vztrajnosti, na tej ladji je tudi izdihnil, ko je bil sovražnik premagan. »Viktorijo« smatrajo Angleži za svetinjo svoje mornarice, in ko je pred kakimi šestdesetimi leti postala nesposobna za boj, so enoglasno sklenili, da se ladja za večne čase ohrani v prvotnem stanju. V ta namen je izdala angleška mornariška uprava znatne vsote za popravila, tako da se bo ladja držala še sto let. — Ni tako slavna, pač pa je stara tudi skandinavski jadrenjača »Twends-Broder«, ki so jo spustili v morje l. 1786., pa vrši še danes svojo službo. Kljub starosti 128 let je na ladji delovalo samo pet kapitanov in vseh pet izhaja iz iste družine.

Nove krogle. Panamska razstava se hoče postaviti z redkimi živimi zvermi. Nalogo, da preskrbi razstavo s takimi živalmi, je prevzelo neko lovsko društvo, ki hoče na lovu porabiti popolnoma nove krogle. Kroglo je iznašel neki puškar v Njujorku; njih glavna sestavina je morfij. Te krogle nimajo namena, da zver umore, temu jo hočejo samo omamiti. S temi puškami oboroženi lovci namerjajo odriniti na otok Nadiak na vzhodnem obrežju Aljaške, kjer hočejo naloviti velikanskih medvedov. Po mislih iznajditelja zadostuje že najmanjša rana, da podere tudi najmočnejšega medveda, kateremu bi navadni strel mnogo ne škodoval. Ko je zver ranjena, se nekaj trenutkov še more braniti, toda potem začne delovati morfij in medveda omoti; ko se zver zbudi, je že zvezana ali pa je že v kletki.

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.
Odgovorni urednik Josip Klovhar.

V vojnem času

je potrebna zanesljiva ura ali žepna budilka, kakoršne Vam nudi resnično domača svetovnoznana tvrdka, ki je največja zaloga zlatnine in briljantov, sedaj po znižanih cenah.

Naj nihče ne zamudi prilike!

F. ČUDEN, LJUBLJANA

samo Prešernova ulica številka 1

Lastna tovarna ur v Svici. Naročite veliki cenik zastoni, tudi po pošti franko.

Prodajalna Katol. tiskovnega društva (B. Pičman)

priporoča slavnim krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom svojo veliko in bogato zalogo šolskih potrebščin, kakor:

zvezke, ovijalni, pisalni in risalni papir, svinčnike, šestila, ravnila, peresa, črnila, radirke, gobe, kredo, šolske knjige itd.

Cenjena naročila se hitro
in točno izvršujejo ..

Ostanki krasnega novega zimskega blaga za obleke so došli na zalogo. - Ostanki se prodajajo vsako sredo in soboto za skoro polovične cene na zalogi pri podjetju »HERMES« bratov Vokač v Ljubljani v Selenburgovi ulici številka 5 v prvem nadstropju (nasproti glavne pošte). Ostanke pošiljamo s pošto vsak dan takoj, ko dobimo naročilo.

Naslov za pisma zadostuje: Podjetje zvezdnih tkanin »Hermes« Ljubljana G.

Zahtevajte novi cenik od ostankov!

Kdor še ni

zahteval pojasnila radi nakupa izborne turške srečke, ga

zamore dobiti

takoj, in če srečko potem naroči, ž njo v srečnem slučaju že dne 1. decembra zadene

400.000 frankov.

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana

Knjigoveznica Katol. tiskovnega društva v Ljubljani, Kопitarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela
Krajevni znaki za »Orle«, kokarde in pentlje z napisi za društva se izgotavljajo v najkrajšem času po zmernih cenah.

Katoliška tiskarna II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

„Pokorno javljam: Bog me je klicel. Zvesto si stal, junač naš brat, kaj hoče od mene, Peter, povelji!“
Zmagali si, stopi, stopi naprej!

Razglednica iz skupine, ki jo je založila uprava »Bogoljubna«.

Opozarjamo pri nakupu vsakovrstnega obuvala za dame, gospode in otroke na edino moderno domače podjetje te stroke tovarno Peter Kozina & Ko. v Tržiču. Tvrdba ima v Ljubljani, Breg št. 20, veliko zalogo samolastnih priznanih najboljših in za vsako nogo priležnih izdelkov. Cene so vsled tega, ker se prodaja iz tovarne neposredno, brez konkurence.

Izšla je ravnokar

Družinska Pratika

za leto 1915

Ravnokar izišli letnik naše „Družinske Pratique“ s podobo sv. Družine na naslovni strani se odlikuje izmed vseh dosedanjih po posebno izbrani, mnogovrstni vsebini in izredni obilici krasnih slik.

Omenjamo predvsem obširne popise o grozodejstvu v Sarajevu, življenjepisa posl. dr. Žitnika, katol. shod v Ljubljani, belokranjsko železnico, svetovno vojsko itd. Poleg tega pa najde čitatelj v „Družinski Pratici“ mnogo zabavne in poučnega berila ter obilo gospodarskih tabel in pojasnil. Vsakdo, staro in mlado, bo našel v tem letniku „Družinske Pratique“ obilo pouka in razvedrila.

Cena izvođu 24 vinarjev. Razprodajalci dobe velik popust.

in se dobiva odslej pri založništvu v Ljubljani

Kopitarjeva ulica 6

poleg tega pa tudi v „Katoliški Bukvarni“, Pred škofijo in v „Prodajalni Katol. tiskovnega društva“ prej š. Pičman v Ljubljani kakor tudi skoro v vseh trgovinah z mešanim blagom v Ljubljani in po deželi.

Slovenci, segajte po tem najcenejšem ljudskem koledarju.

Zahtevajte ga povsod!

Samo še par sto knjižic

Zločin v Sarajevu

je na razpolago. Kdor še nima te lične knjižice, naj si jo pravočasno nabavi, dokler ne poide. Razpečava jo „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. Stane s poštnino vred samo 80 vinarjev.

„Balkan“

trgovska spedijska in komisijska delniška družba

Ljubljana, Dunajska c. 33.

Prvo ljubljansko javno skladišče.

Centrala: Grst.

Prevažanje blaga vsake vrste. Prevažanje pohištva s pat. pohištvenimi vozovi v mestu in na vse strani. Redni nabiralni promet z Dunajem, Prago, Trstom itd.

Zacarinjevanje.

Točna postrežba. Cene zmerne. Telefon št. 100

Mladeničem, ki odhajajo k vojakom naj kupijo starši, sorodniki ali znanci prekristen molitvenik

Slovenskim fantom za slovo na pot v cesarsko službo

spisal, kaplan Jernej Hafner. Molitvenik ima priročno obliko, da ga lahko vedno nosi vojak seboj v naprsem žepu, ne da bi ga količkaj oviral. Iz molitvenika bo črpal vojak pogum in tolažbo tudi v najtežjih dneh vojaškega življenja, vsak čas mu bo poklical v spomin zlate nauke staršev in ga varoval, da ne zaide na pota časne in večne pogube. Tudi če ga smrt doleti na bojnem polju, jo bo iz božje roke vdano sprejel. Molitvenik velja trežno vezan z rdečo obrezo K 1'20, šagrin, zlata obreza K 2'20, najfinejša vezava K 3'20.

Vojska na Balkanu 1312/13. Sestavila profesorja dr. Vinko Sarabon in Anton Sušnik. Elegantno broširano K 6'50.

Kdor naroči to knjigo dobi povrh zemljevid Srbije, Črne gore in drugih balkanskih držav brezplačno priložen. Knjiga „Vojska na Balkanu“ je ena najlepše opremljenih slov nskih knjig; obsega vse polno raznih vojnih slik med besedilom, mnogo fino izvršenih tabel, ki predočujejo razne prizore na bojiščih med bitko in po končanih bitkah, dalje razne skice, načrte in dva zemljevida. Knjiga je v zemljepisnem, zgodovinskem in narodopisnem oziru nad vse poučna; med resne in krvave vojne dogodke sta znala pisatelja vplesti tudi toliko zanimivih in zabavnih dogodbc, da ima knjiga prijetno zabavno lice, in jo bo vsakdo z veseljem in

zanimanjem čital. Knjiga seznanja bralca z nad vse strahotnimi, pa tudi tolažilnimi dogodki na bojnem polju.

Vojska na daljnem vzhodu (med Rusi in Japonci). Spisal dr. Evgen Lampe. Cena K 4'80, eleg. vezana K 6'—. Pred par leti so si stali nasproti Rusi in Japonci v krvavi vojski; danes sta si oba naroda zaveznika in se vojskujeta z nami in našimi zavezniki. Knjiga je jasen dokaz, da so Rusi močni le na videz, da je pa sistem v njih armadah nezadosten, da tudi poveljništvo ni sposobno in se ne zaveda svoje odgovornosti, da manjka discipline in vestnosti. Ta knjiga je danes še prav posebno zanimiva, ker nam odkriva marsikaj iz sovražnega tabora. Knjiga obsega v podobi in besedi opise vseh pripomočkov moderne vojske posebno na morju, pa tudi na suhem.

Laško-slovenski slovar. Dizionario italiano-sloveno. Sestavil dr. Janko Valjavec, vezan K 4'50. — To je najboljši in najobširnejši laško-slovenski slovar. Obsega nad

40.000 besedi. Slovar, ki je po vsebini, pa tudi po svoji tehnični izvršitvi na višku, ima priročno žepno obliko in bo radi svoje popolnosti dobro služil vsem slojem.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravilstvu. — Cena K 1'20, vez. K 1'80. — Namen praktične knjige je, zopet spraviti v veljavo naša stara preiskušena domača zdravila, katera je naš moderni čas žal popolnoma pozabil. Bog sam nam je v naravi podaril najboljše leke proti raznim boleznim in ta knjiga nas uči te leke spoznavati in pravilno rabiti.

Zdravilna zelišča. Prirejena po nemški knjižici župnika Jan Künzleja. Cena 60 vin. To knjižico smemo imenovati zbirko receptov za bolezni, ki najbolj in najpogosteje mučijo ljudi. Knjižica je kratka pa jedrnata in obsega marsikatero tako preprosto domače zdravilo, ki pa bolje učinkuje kakor najrazličnejši moderni leki, ki jih naštevajo obširne zdravilne knjige.

Zelišča v podobi. Cena 60 v. Ta knjižica prinaša v naravnih barvah slike raznih zelišč, tako, da bo oni, ki raznih zelišč ne pozna, s pomočjo te knjižice iste lahko spoznal in našel. Vse tri knjige tvorijo lepo celoto, katera bi morala tvoriti domačo lekarno vsake slovenske hiše.

Zločin v Sarajevu. Tragična smrt prestolonaslednika Fran Ferdinanda in njegove soprogo vojvodinje Hohenberg. Z mnogimi slikami. Cena 70 v, po pošti 80 v. Knjižica obsega najnatančnejši popis strašnega zločina, ki je na nedeljo pred sv. Petrom in Pavlom iztrgal iz naše srede ljubljene prestolonaslednika ter njegovo zvesto družico in do dna pretresel srca vsega čutečega človeštva.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

UHER-PREMOG :: LJUBLJANA